

СПРАВА «СКОМОРОХОВ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF SKOMOROKHOV v. UKRAINE)

(заява № 58662/11)

Стислий виклад рішення від 26 вересня 2019 року

У березні 2002 року заявника було затримано за підозрою у вчиненні низки кримінальних правопорушень в Одеській області та м. Івано-Франківськ. Згідно з твердженнями заявника, він зазнав жорстокого поводження працівників відділу міліції мікрорайону «Східний» в Орджонікідзевському районі м. Маріуполь з метою отримання від нього зізнавальних показань. Не витримавши подальших катувань, заявник погодився надати зізнавальні показання щодо нерозкритих злочинів та написав шість явок з повинною. Згодом прокурор призначив медичний огляд заявника судово-медичним експертом, який зафіксував у заявника низку тілесних ушкоджень.

У жовтні 2002 року заявника було визнано винним у бандитизмі та вчиненні вбивства в м. Івано-Франківськ та обрано покарання у виді позбавлення волі строком на шість років.

Крім того, у період з червня 2002 року до червня 2003 року щодо заявника було порушено низку кримінальних проваджень, одне з яких стосувалося вбивства в Одеській області. За відсутності захисника заявника неодноразово допитували як свідка в кримінальних провадженнях, підозрюваного та згодом, як обвинуваченого у вчиненні умисного вбивства, однак заявник заперечував свою причетність до злочинів.

Під час судового розгляду заявник постійно стверджував, що обвинувачення ґрунтувалися на показаннях, отриманих шляхом катування, та з порушенням його права на захист. У зв'язку з цим заявник неодноразово скаржився до прокуратури на катування його працівниками міліції, однак прокуратура повідомляла його про відсутність доказів щодо цього. Національні суди також відхилили його скарги на жорстоке поводження у зв'язку з необґрунтованістю.

У 2007 році заявника було визнано винним у вчиненні вбивства в Одеській області та обрано покарання у виді довічного позбавлення волі.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на жорстоке поводження з ним працівників міліції з метою отримання його зізнавальних показань у вчиненні вбивств та непровадження ефективного розслідування його скарг.

Крім того, заявник висував скарги за пунктом 1 та підпунктом «с» пункту 3 статті 6 Конвенції на порушення його права на справедливий судовий розгляд у провадженні щодо вбивств в Одеській області у зв'язку з непризначенням йому державними органами захисника на початковій стадії слідства та використанням для його засудження зізнавальних показань, відібраних у нього внаслідок катувань.

Розглянувши скарги заявника на жорстоке поводження з ним працівників міліції, Європейський суд зазначив, що воно здійснювалося упродовж незадокументованого тримання заявника під вартою, було навмисним, тривало декілька годин протягом кількох днів поспіль та спрямовувалось на отримання від нього зізнавальних показань щодо злочинів, у вчиненні яких він підозрювався. Європейський суд дійшов висновку, що відповідне жорстоке поводження у цілому та з урахуванням його мети і суворості становило катування у розумінні статті 3 Конвенції та констатував порушення.

Щодо скарг заявника на непровадження ефективного розслідування у зв'язку з жорстоким поводженням, Європейський суд посилаючись на свою попередню практику, зазначив, що характер тверджень заявника та беззаперечні докази його версії подій були явно «небезпідставними», а отже органи державної влади повинні були провести ефективне розслідування стверджуваних заявником фактів такого поводження. Європейський суд дійшов висновку, що державні органи не виконали свого зобов'язання провести розслідування скарг заявника на катування та констатував порушення статті 3 Конвенції.

Розглянувши скарги заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції, Європейський суд зауважив, що незалежно від того, підтвердив заявник свої зізнавальні показання під час допиту як свідка, чи ні, використання таких доказів, отриманих внаслідок жорстокого поводження, яке становило катування, призвело до несправедливості провадження щодо заявника. З огляду на це, Європейський суд констатував порушення цього положення Конвенції, у зв'язку з порушенням права заявника не свідчити проти себе, а також дійшов висновку, що немає потреби розглядати решту його скарг за статтею 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* прийнятними скарги за статтею 3 Конвенції щодо стверджуваного катування заявника у відділі міліції та непровадження ефективного розслідування у зв'язку з цим, а також скарги за статтею 6 Конвенції щодо обмежен-